

HISTORIA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W ZGIERZU

Ochotnicza Straż Pożarna w Zgierzu została założona **16 listopada 1874 roku** z inicjatywy fabrykanta zgierskiego Karola Adolfa Meyerhoffa. Na uwagę zasługuje fakt, że była jedną z pierwszych straży ogniowych w Królestwie Polskim.

W pierwszym okresie działalności, dzięki pomocy finansowej zgierzan, dzięki subwencjom miasta oraz dotacjom towarzystw ubezpieczeniowych, straż zakupiła niezbędne narzędzia i zaczęła strzec bezpieczeństwa mieszkańców. Na wyposażenie bojowe składał się wóz rekwizytowy, drabina rozsuwana na czterech kołach, sikawka czterokołowa z węzami, wór ratunkowy, 8 toporów ciężkich, 14 toporków, 55 wiader płóciennych, 1 latarnia duża i 10 małych, 10 latarni na drążkach i pochodni naftowych, kotwica do rozrywania płonących budynków, ponadto haki, liny, łopaty i trąbki sygnałowe. Umundurowanie strażaka składało się z bluzy płóciennej i pasa oraz czarnego, lakierowanego kasku, okutego żółtą blachą.

W działalności i finansowaniu zgierskiej straży czynnie uczestniczyli fabrykanci zgierscy, co związane było z potrzebą zapewnienia ochrony przeciwpożarowej fabryk.

W latach 1889-1892 funkcję naczelnika pełnił Karol Meyerhoff, zastępcą był Emil Ernst. Po złożeniu w 1892 roku mandatu przez komendanta Meyerhoffa jego miejsce zajął Emil Ernst, a w roku 1895 naczelnikiem został wybrany Ferdynand Swatek.

Dzięki staraniom Ferdynanda Swatka pod koniec XIX w. postawiono nowy murowany budynek remizy strażackiej, zwanej rekwizytornią. Nowa rekwizytornia znajdowała się na rogu ulic Wysokiej i Średniej, dziś są to ulice 1. Maja i Ks. Szczepana Rembowskiego. Wybudowano również stajnie dla koni ciągnących wozy pożarnicze. W roku 1914 zbudowano drewnianą wieżę, służącą strażakom do ćwiczeń na wysokości oraz zainstalowano na szczycie budynku remizy elektryczną syrenę pożarniczą.

W latach 1903-1909 prezesem Zgierskiej Ochotniczej Straży Pożarnej był Herman Wolf, naczelnikiem Ferdynand Swatek, jego zastępcą Juliusz Hofmann. Ochotnicza straż pożarna cieszyła się dużym uznaniem i zaufaniem obywateli miasta. Duży nacisk kładziono na wyszkolenie strażaków, mające systematycznie podnosić sprawność bojową.

W 1921 roku założona została przez Franciszka Gusta Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Zgierzu. Druhowie-muzycy swoją gra uświetniali wiele wydarzeń odbywających się w mieście.

W czasie II wojny światowej i okupacji hitlerowskiej straż zgierska kontynuowała swoją działalność, ale jej członkowie zostali przez niemieckie władze w dużej mierze wymienieni na volksdeutsche zamieszkujących w tym czasie w Zgierzu. Po wyparciu niemieckiego okupanta, równocześnie z modernizacją i uzupełnianiem sprzętu zajęto się werbunkiem strażaków.

W 1950 roku wyłoniony został zarząd, w którym wiceprezesem został J. Hajdys, a naczelnikiem Kazimierz Mrówczyński, pełniący te funkcje do 1975 roku.

W pierwszych latach powojennej działalności na wyposażeniu straży, poza podstawowymi narzędziami, znajdowały się dwa samochody specjalne wyposażone w motopompy. Wysoki poziom wyszkolenia strażaków, jak również sprawność samochodów i sprzętu, umożliwiały podejmowanie akcji gaśniczych zarówno w Zgierzu jak i w okolicznych gminach wiejskich a nawet w Łodzi.

Dnia 4 lutego 1950 roku Sejm uchwalił ustawę o ochronie przeciwpożarowej, na mocy której w 1951 roku powstała Zawodowa Straż Pożarna. Zaistniałe zmiany spowodowały, że straż zawodowa w związku z brakiem własnej siedziby przez niemal 20 lat dzieliła z ochotnikami remizę i sprzęt.

Po roku 1970 zawodowa straż pożarna przeniosła się do nowo wybudowanej strażnicy przy ul. Łąkowej 6/7, dzięki czemu Ochotnicza Straż Pożarna odzyskała wyposażenie strażackie

i pomieszczenia remizy przy zbiegu ulic 1. Maja i Ks. Szczepana Rembowskiego. Mogła dzięki temu szerzej rozwinąć swoją działalność, strażacy brali udział w akcjach gaśniczych, w licznych szkoleniach i pokazach.

Od lat 80-tych sytuacja finansowa zgierskiej straży ochotniczej zaczęła ulegać znacznemu pogorszeniu wskutek ograniczenia dotacji państwowych. Fundusze na działalność gromadzono jedynie ze składek członkowskich i w drodze zbiórek publicznych. Zaistniała sytuacja dość szybko spowodowała znaczny spadek liczby członków, ponieważ ze względu na braki w wyposażeniu strażackim, ograniczeniu uległa możliwość czynnego udziału w akcjach gaśniczych. Zarząd zgierskiej OSP w osobach prezesa H. Piątkowskiego, wiceprezesa S. Grzebińskiego i naczelnika R. Witczaka, przez kilka lat podejmował próby utrzymania budynku strażnicy, poprzez wynajem pomieszczeń, zbieranie składek i zabieganie o wpłaty ze środków prywatnych. Większość prac porządkowych i remontowych prowadzona była przez ochotników czysto społecznie. Sytuacja straży była na tyle zła, że niemożnością było prowadzenie działalności zarówno operacyjnej jak i kulturalno-oświatowej.

Dopiero w 2012 roku po powołaniu nowego Zarządu sytuacja finansowa straży zaczęła się sukcesywnie poprawiać. Pozyskano samochód ratowniczo-gaśniczy i nowy sprzęt pożarniczy. Druhowie biorą udział w zabezpieczaniu pod względem przeciwpożarowym wydarzeń odbywających się na terenie Zgierza oraz prowadzą działalność kulturalno-oświatową dla dzieci i młodzieży. Corocznie organizowany jest Powiatowy Konkurs Plastyczny „Wypalanie traw wyniszcza świat”, który cieszy się dużą popularnością.

Jednostka OSP działa dzięki dotacjom udzielanym przez Urząd Miasta Zgierza, dzięki składkom członkowskim oraz darowiznom od instytucji i osób prywatnych. Starania zarządu, któremu przewodniczy prezes Tomasz Jędrzejczak oraz zainteresowanie ze strony sympatyków, wpływają na ciągły rozwój formacji i rozszerzanie jej działalności statutowej.

Historia liczącej ponad 140 lat Zgierskiej Ochotniczej Straży Pożarnej jest przykładem na to, jak wiele pokoleń strażaków – ochotników zaangażowanych było w tworzenie i kontynuowanie jej działalności. Zanim utworzona została straż zawodowa, to właśnie ochotnicy strzegli życia, zdrowia i dobytku zgierzan przed ogniem.

Zdjęcia:

Fot.: Fragment pocztówki ukazujący budynek OSP w Zgierzu, początek XX w. (ze zbiorów MMZ)

Fot.: Kurs I i II stopnia strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej w Zgierzu, 1939 r. (ze zbiorów MMZ)

Fot.: Wóz bojowy Ochotniczej Straży Pożarnej w Zgierzu, ok. 1920 r. (ze zbiorów MMZ)

Fot.: Orkiestra OSP w Zgierzu, fotografia wykonana z okazji X-lecia istnienia Orkiestry, 1931 r. (ze zbiorów OSP w Zgierzu)

Fot.: Strażacy Ochotniczej Straży Pożarnej w Zgierzu biorący udział w zabezpieczeniu imprezy „Święto Miasta Zgierza”, 2015 r. (ze zbiorów OSP w Zgierzu)

Fot.: Strażacy OSP w Zgierzu biorący udział w spotkaniu bożonarodzeniowym – „Wspomnienia Wigilijnej Nocy”, 2015 r. (ze zbiorów OSP w Zgierzu)